

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulinka Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sz.-Somlyón, az ev. ref. papi háznál, hova a lap anyagi és szellemi részét illető küldemények is czímezendők.

Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

A szilágy-somlyói iparviszonyokról.*)

— Két közlemény. —

I. Ipart kell teremtenünk.
Trefort.

Korunkban a vagyonosodásnak, az anyagi gyarapodásnak és jólétnek a szellemi erő képezi egyik főrugóját.

Tény, hogy iparunk a nyugoti államok fejlett iparával ki nem állja a versenyt. Tehát fejleszteni, tökéletesíteni kell. Eddig — úgy szólva — csak földmívelő ország volt hazánk, és az ipar csak a legszükségesebbre terjedt ki; de most részint a vízár okozta gyengébb termések, egykor gazdag szőlőinkben az átkozott phylloxera pusztítása, részint a külföldnek, Belgium, Svájc, Francia- és Angolországnak, de különösen Amerikának e téren való versenye utalja hazánkat más keresetforrásra.

És ez az ipar.

Hazánkban az iparnak jövője van, mert birja mindazon nyers anyagokat, melyek az ipar emelésére szükségesek; de hiányzott a szellemi erő, mely azt feldolgozza s a külfölddel szemben versenyképessé tegye.

Iparunk országos emelésének egyik főbiztosítója, hogy iparosaink kellő műveltség, szak-képzettség s fejlettebb műziséssel fogjanak munkához. Az iparos osztály csak akkor fog jobban boldogulhatni, a hazai ipar csak akkor fog nagyobb felvirágzásnak indulhatni, a magas fokot ért külföldivel versenyezhetni, ha iparosainknak a mai kor magasabb igényeit kielégítő

*) Ezen a helyzetnek alapos ismeretére valló cikket munkatársunk szívességből az ipariskola értesítőjéből vették át. Szerk.

TÁRCZA.

Etikett.

A mama szolt: „Édes leányom,
Okos légy s győzd le már magad.
A szerelem vaksága, hidd el,
Tévutra vitt már sokakat.

Fontold meg jól minden dolognál,
Mit szól a világ rája majd.
Azért minden úgy jó csak, ha ennek
Nincs semmi kifogása rajt’.

Kövesd hűn az ő parancsát:
Szeress, midőn megengedi.
S bár szived megszakad a butól,
Vidám mosolyt mutass neki.“

Te megfogadtad a tanácsot:
Éber vagy, óvatos, hideg.
A bókából és nyájas mosolyból
Egyformán jut mindenkinek.

Hogy török magukat utánad
A férfiak! . . . És ez alatt
Az, kit te is szeretni tudnál:
Nem is néz rád stovább halad.

Revicky Gyula.

műizlés iránti érzelme, értelmi színvonala s így termelő képessége kellően fokoztatni fog.

Ipart teremteni és ez által mielőbb megoldásul juttatni a kitöréssel fenyegető gazdasági válságot, ez ma a jelszó hazánkban.

Világos előttünk; de hogy virágzó ipart képzett iparosok nélkül, képzett iparosokat arra alkalmas elemek nélkül képzelni sem lehet, az szintén világos. Az ipar virágzására jutásának mint minden természetes fejlődésnek meg vannak a maga feltételei. A szakképzett iparosok, segédek s ezek sorában nem csak nem kicsinyelhetjük, de első rangú feltételnek kell tekintenünk a jövő nemzedéket, a tanuló-anyagot, melytől majdan mint takarékos, munkás és szorgalmas iparosságtól a mi fejlődésnek indult hazai iparunkat, illetőleg ennek virágzó állapotra jutását reméljük, várjuk.

Lássuk már most e néhány sorban Szilágy-Somlyó iparos osztályának számát, helyzetét s jelentőségét, megérintve általánosságban azokat a feltételeket is, melyektől a város iparának emelkedése remélhető.

Sz.-Somlyónak 292 önálló iparosa s átlag 50 iparos segéde van. Az önálló iparosok száma 37 iparág közt következőleg oszlik meg: Csizmadia van 78, cipész 21, kőműves 20, szabó 20, gubás 17, asztalos 16, tímár 15, hentes és mészáros 14, pintér 14, ács 10, fazekas 7, kovács 7, kerékgyártó 6, lakatos 4, bádigos 3, fésűs 3, kötélverő 3, rézöntő 3, sütő 3, szappanfőző 3, takács 3, fodrász 2, kárpitos 2, kézművespró 2, nyerges és szíjgyártó 2, szobafestő 2, szücs 2, aranyműves 1, ezukrász 1, nyomdász 1, órás 1, paplanos 1, pipakészítő 1, ruhafestő 1, kalapos 1, könyvkötő 1, kőszőrűs 1.

Ha a felsorolt iparosok számát a város összes lakosságának számához viszonyítjuk, arra, hogy míg pl. Budapesten minden 100 la-

Örök baj.

— Göthe. —

Mint szolgát senki sem csodál soha
Panaszkodol, hogy sorsod mostoha;
Urrá ha lész, ám így is hasztalan
Irigy szemekkel néznek untalan,
S ha az maradsz, mi voltál azelőtt
Csak semmi vagy, mint voltál az előbb.

D. I.

A Lenkey huszárok története az 1848–49. években.

Közlő: Egy Lenkey huszár.

(Folytatás.)

Ugyanis egy ízben parancsot kaptunk fürdésre az ugynevezett malomkertbe. S miután ilyenkor rendesen fegyver nélkül jelenik meg a katona, ezt akarta a gyalogság felhasználni, hogy míg mi vígan fürdünk addig fegyvereinket s lovainkat összedjék, elhurcolják aztán minket foglyokká tegyenek. De védangyalunk egy tót ajku pék legény szemé-lyében megjelent s a náluk beszállásolt két huszárnak elbeszélte, hogy neki egy lengyel katona barátja mondta, miszerint ma végük lesz a huszároknak, mert míg azok fürödni járnak fegyvereik és lovaikat hatalmukba kerítik.

Ezen elbeszélés villanyhatással bírt. Értésülve lett erről minden ember s század délután három órakor a kitűzött helyen teljes fegyverzetben jelent meg mindhárom csót golyóöltéssel ellátva. Főhadnagynk csak elámulva szolt: „Hát magok megbolondultak, hogy

kosra, kerekszámot véve 20 iparos, Kassán 25, Pécsen 19, Jászberényben 4, Karcagon nem egészen 2 esik: addig nálunk százra 6 iparos jut. E százalék 2-vel többet mutat az iparosok országos számarányánál; mert hazánkban minden 1000 lakosból 42 iparos.

Mint sok más városban, úgy Somlyón is az iparosok egy része egyuttal földmívelő. Készletet a helyi s vidéki nem nagy igényeken fő-lül alig gyűjtenek, csak a közvetlen szükséglet kielégítésére dolgoznak s midőn ez a szükséglet az év egyes részeiben szűnnetel, ilyenkor mint még szőlőtulajdonosok, vagy néhány hold föld birtokosai szőlő s mezei munkával foglalkoznak. Pedig gr. Szécheny István azt mondja: „Ismerje meg kiki mi az ő mestersége s tisztje, ha vala-miben felsőbbiséget vagy elérni, fejtse ki azt tehetsége szerint, foglalatoskodjék azzal minden-nap, s tegye azt, s csak azt minden vizsgálati s tanulmányi fő tárgyává.“

Az ipar szempontjából kétségen kívül elő-nyösebb volna, ha az iparos egész év folya-mán mesterségének élhetne, de ha a tisztán helyi s nem nagy vidéki szükséglet kielégíté-sére fektetett iparágaknak néha nincsen keres-letők, helyesen tesz az iparos, ha munkaerőjét ilyenkor sem heverteti, hanem más téren érve-nyesíti. A munka itt is jólétet és becsületet szerez neki.

Az iparágak művelésének számaránya azt mutatja, hogy városunkban a ruházati és gaz-dasági ipar van kiűnösen, sőt majdnem kizá-rólag művelve. Számra első helyen állanak a eszímadiák és cipészek, összesen 99-en; azu-tán következnek a szabók és gubások. Épen azon iparágak ezek, melyek leginkább jelzik a a helyi és vidéki szükségletet, melyeknek újabb időben a géperő alkalmazása, az iparszabadság, a ruházkodásban divatra kelt változások egé-

talpig fegyverben akarnak fürödni?“. Már ezután főhadnagy ur így lesz előírva, felelünk. Főhadna-gyunk elfordult tőlünk s megparancsolta Vince ör-mesternek, hogy vezesse a századot fürdéshez.

Elmentünk hát fürödni. De míg két szakasz fürdött, addig a másik két szakasz fegyverben őrt állott; a bokrok között pedig előőrsöket állítottunk. Vigyázatunk feleslegesnek bizonyult be, mert nem történt semmi baj. Kapitányunk azonban a bevonu-láskor keményen megfedett bennünket az önkénte-sen behozott vorschrift-ért.

Néhány nap múlva ismétlődött a csíny.

Ugyanis lövővizsgálatra lettünk kirendelve más nap reggeli hat órára. A szokás az volt, hogy min-den közlegény fegyvertelenül s lovát takaratlanul kivezeti a kijelölt helyre. Az altiszteknek meg volt engedve lován pokrócon s kardosan ülni. A kitűzött vizsgálati óra közelgett.

Az altisztek már lovon az utcákon fel s alá járva kivonulásra szoltították a legénységet, de mint már fent is említém, nem voltunk árvák, szeretőink is voltak. Boldog tizedesre sem haragudott a gyógy-szerész ur egyik csinos szobaleánya s ezt onnan le-hetett gyanítani, mert minden reggel friss bokrétát kapott tőle sapkája mellé. Az azon reggel is így történt. A bokréta átadásánál azonban azt sugta a tizedesnek:

„Vigyázzatok kedvesem! A gyógyszerházban be-szélték az urak, hogy alig ha nem történik ma va-lami nagyszerű dráma, a melyet még Szigeten nem láttak, mert a huszárokat leakarják fegyve-rezni. E célra a gyalogság már fegyverben készen áll s a pék udvarán vannak elrejtve s még a mult éjjel hordták oda fegyvereiket. Ők magok ma jókor

